

**Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
Навчально-науковий інститут історії та
соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського**

СИЛАБУС
навчального курсу

ОНТОЛОГІЯ

Спеціальність – 033 філософія
Освітній ступінь – бакалавр
Форма навчання – денна
Форма підсумкового контролю – екзамен
Викладач – докт. філос. н., проф. Чорний О.О.
Телефон – 0935773855
E-mail: o.chornyi75@gmail.com
Години консультацій – понеділок 13.00 ауд. 210.

2021-2022

Освітньо-кваліфікаційна програма	
Кількість кредитів	6
Рік навчання	1
Семестр	2
Компонент освітньої програми	Обов'язковий компонент (ОК)
Мова викладання	Українська
Формат курсу	Денна
Опис дисципліни	
Загальна кількість годин	180
Обсяг курсу	Денна форма: 46 годин аудиторних (з них: 24 годин лекцій; 22 годин практичних занять), 134 години самостійної роботи.
Мета курсу	Метою викладання навчальної дисципліни є: ознайомити студентів бакалаврів з питаннями, які складають головний зміст філософської онтології, з предметом онтології, основними онтологічними категоріями та поняттями, сформулювати цілісне уявлення про історичні етапи розвитку онтологічної думки, розглянути основні онтологічні концепції та теорії.
Електронний ресурс	Zoom. Google Classroom. DISCORD
Формування програмних компетентностей	<p>Загальні компетентності: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. ЗК2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел. ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: СК1. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури. СК2. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення. СК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків. СК4. Усвідомлення особливостей і місця вітчизняної інтелектуально-філософської традиції у світовій. СК5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення. СК7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні</p>

	сміслові узагальнення, висновки. СК11.Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.
Програмні результати навчання	<p>ПР1. Розуміти сенс філософії, її місце в системі культури.</p> <p>ПР2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.</p> <p>ПР3. Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії.</p> <p>ПР6. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії.</p> <p>ПР8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.</p> <p>ПР16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.</p>

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	с	лаб.	нд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Онтологія: предмет, поняття, категорії.	15	2	2			11
Тема 2. Онтологічні теорії у філософії Стародавнього Сходу.	15	2	2			11
Тема 3. Онтологічні уявлення філософів досократівського періоду.	15	2	2			11
Тема 4. Онтологічні проблеми класичної античної філософії.	15	2	2			11
Тема 5. Онтологія елліністичного періоду.	15	2	2			11
Тема 6. Онтологічні проблеми елліністичної філософії Риму.	13	2				11
Разом за змістовим модулем 1	88	12	10			66
Змістовий модуль 2.						
Тема 7. Онтологічні проблеми середньовічної філософії.	15	2	2			11
Тема 8. Онтологія Відродження.	15	2	2			11
Тема 9. Онтологія Нового часу.	15	2	2			11

Тема 10. Онтологічні ідеї французького Просвітництва.	15	2	2			11
Тема 11. Онтологічні погляди представників Німецької класичної філософії.	16	2	2			12
Тема 12. Проблеми буття у неklasичній сучасній філософії.	16	2	2			12
Разом за змістовим модулем 2	92	12	12			68
Разом	180	24	22			134

Літературні джерела

Основна література:

1. Антология мировой философии: в 4 т. — Т.3. — М., 1971 / Разделы: “Кант”, “Гегель”, “Фейербах”/.
2. Антология феноменологической философии в России. - М., 2000.
3. Аристотель. Метафизика (Кн.. 4, 6, 7, 8)//Аристотель. Сочинения: в 4-х т. — М., 1976. — Т.1.
4. Асмус. Античная философия. – М.,1985.
5. Базалук О.А. Мироздание: живая и разумная материя (историко-философский и естественнонаучный анализ в свете новой космологической концепции) : Монография / О. А. Базалук. – Днепропетровск : Пороги, 2005. – 412с.
6. Бекон Ф. Новый Органон. – М.
7. Бичко І. В. На шляху подолання філософського дуалізму // Філософська думка. 1982. — №5.
8. Богомолов А.С. Античная философия. – М.,1985.
9. Быховский Б.Э. Джордж Беркли. — М., 1970.
10. Віктораш В. Чи варто боятися Часу?: [Час як деструктивна сила; Час як поле нашої діяльності] / В. Віктораш // Наук. світ. – 2002. – №3. – С. 26.
11. Гайденко П.Л. Время и вечность: парадоксы континуума // Вопросы философии. — 2000. — №6.
12. Гегель Г.В. Энциклопедия философских наук. — Т.1. — Наука логики. — С.123-144.
13. Гижа А.В. Преемственность античного мышления и христианского / А. В. Гижа // Наука.Релігія.Суспільство. – 2006. – №2. – С.90-98.
14. Горфункель А.Х. Философия Возрождения. – М., 1980.
15. Губин В.. Проблемы бытия в современной европейской философии. — М.,1998.
16. Гулыга А.В. Немецкая классическая философия. — М., 1996.
17. Гуревич А.Я. Средневековый мир. М., 1990.
18. Гусев В. І. Історія західноєвропейської XV-XVIII ст.. — К., 1994.
19. Декарт Р. Метафизические размышления // Там само. – С.319-408.
20. Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов.—М.,1986.—С.61-68, 98-197, 220-239, 333-337, 340-342.
21. Долгов К.М. От Киркегора до Камю. — М., 1991.
22. Заиченко Г.А. Джон Локк. — М., 1973.
23. Злотина М. Диалектика. / М. Злотина. – К. : Ин-т философии., 2004. – 344с.
24. Ільїна Г. Персональна ідентичність в стратегіях мислення нового часу / Г. Ільїна // Філософські обрії. – 2007. – №18. – С. 94-105.
25. Каган М.С. Метаморфозы бытия и небытия // Вопросы философии. - 2001. - №6.

26. Кант И. Прологомены ко всякой будущей метафизике... // Антология мировой философии в 4-х тт. — Т.1. — Ч.3. — К., 1992. — С. 3-28.
27. Козловський П. Постмодерна культура // Сучасна зарубіжна філософія. Хрестоматія. — К., 1996.
28. Кондзьолка В.В. Нариси історії стародавньої філософії. — Львів, 1993.
29. Лазарев В.В., Рац И.А. Гегель и философские дискуссии его времени. — М., 1991.
30. Лосев А.Ф. История античной философии. — М., 1989.
31. Мотрошилова Н.В. Рождение и развитие философских идей. Раздел 4. — М., 1991.
32. Мотрошилова Н.В. Социально-исторические корни классической философии. — М., 1990.
33. Нарский И.С. Готфрид Лейбниц. — М., 1972.
34. Нарский И.С. Давид Юм. — М., 1973.
35. Платон. Государство. // Платон. Сочинения: В 3 т.—М., 1971.— Т.3.—Ч.1.—С.311-325.
36. Проблема сознания в современной западной философии. — М., 1989.
37. Пролеев С.В. История античной философии. — К., 2001.
38. Противоречия в современном мире: в поисках новой формы диалектики. — К, 1992
39. Равинский Р.Е. Синергетика и процессы развития сложных систем // Вопросы философии. — 2006. — №3.
40. Разин В.М. Время в горизонте современной феноменологии // Вопросы философии. — 2006. — №7.
41. Селиванов А.И. К вопросу о понятии “ничто” // Вопросы философии. - 2002. — №7.
42. Сиров В. “Картина світу” в сучасній науці і філософії // Людина і світ. — 2004. — №9.
43. Современная западная философия: Словарь. — М., 1991.
44. Современная философия: словарь и хрестоматия. — Ростов-на-Дону, 1995.
45. Современный экзистенциализм. — М., 1966.
46. Соколов В. В. Европейская философия XVI-XVII веков (разд. II). — М., 1984. Стрельцова Г.Я. Блез Паскаль. — М., 1979.
47. Соколов В.В. Европейская философия XVI-XVII веков (разд. II). — М., 1984.
48. Соколов В.В. Европейская философия XV-XVII веков. — М., 1984.
49. Солодухо Н.М. Бытие и небытие как предельные основания мира // Вопросы философии. — 2001. — №1.
50. Спиноза Б. Этика. Избранные произведения: в 2-х т. - М., 1964. - Т.2. - С.359-400.
51. Стрельцова Г.Я. Блез Паскаль. — М., 1979.
52. Субботин А.Л. Френсис Бекон. — М., 1974.
53. Сумерки богов. — М., 1990.
54. Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія: Навчальний посібник. — К., 1996.
55. Татаркевич Вл. Історія філософії. — Т.1. — Львів, 1997.
56. Татаркевич Вл. Історія філософії. Т.2. — Львів, 1999.
57. Трубецкой С.Н. Курс истории древней философии. — М., 1997.
58. Фейербах Л. Основные положения философии будущего //

	<p>Фейербах Л. Избр. Философ. Произв. В 2-х тт. — Т.1. — М., 1955. — С.16-48.</p> <p>59.Філософія стародавнього світу: Читанка з історії філософії у 6 кн. /За ред. Г.І.Волинки. – К.,1992. — Кн.1.</p> <p>60.Фрейд З. Психоанализ. Религия. Культура. — М., 1992.</p> <p>61.Целлер Э. Очерк истории древней философии. — М.,1996.</p> <p>62.Чанышев А.Н. Курс лекций по древней философии. — М.,1986.</p> <p>63.Чанышев А.Н. Трактат о небытии // Вопросы философии. — 1990. — №10.</p> <p>64.Шинкарук В.И. Теория познания, логика и диалектика Канта. — К., 1964. Босенко В.А. Всеобщая теория развития. – К., 2001.</p> <p>Інформаційні ресурси в Інтернеті:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського www.nbuv.gov.ua 2. Освітній дискурс: збірник наукових праць http://www.journal-discourse.com/uk/ 3. http://ru.wikipedia.org 4. http://cyberleninka.ru/article/c/filosofiya 5.http://filosof.historic.ru/
<p>Політика дисципліни та оцінювання</p>	<p>Студент має право:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад предмету, змісту першоджерел; - вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять; - відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку; - отримати індивідуальні консультації у викладача. <p>Студент зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин; - брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача; - виконати індивідуальне завдання - самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається. - набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів. <p>Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж двох тижнів після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).</p>

	<p>Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view)). У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.</p> <p>Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.</p>																												
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Словесний (пояснення, розповідь, лекція, дискусія); наочний (ілюстрації, демонстрації); робота з книгою (читання, конспектування, вивчення, реферування, цитування, виклад, складання плану); відео-методи (перегляд); практичний. Робота в бібліотеці та з науковими інтернет-джерелами. Підготовка презентацій, індивідуальних навчально-дослідних завдань. Аналіз відео-метаріалів. Робота в системі Zoom та. DISCORD</p>																												
<p>Оцінювання</p>	<p style="text-align: center;">Шкала оцінювання</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2" style="width: 15%;">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2" style="width: 10%;">Оцінка за шкалою ECTS</th> <th colspan="2" style="width: 75%;">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th style="width: 40%;">для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики</th> <th style="width: 25%;">для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5" style="text-align: center; vertical-align: middle;">зараховано</td> </tr> <tr> <td>83 – 89</td> <td>B</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">добре</td> </tr> <tr> <td>75 – 82</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>68 – 74</td> <td>D</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">задовільно</td> </tr> <tr> <td>60 – 67</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>35 – 59</td> <td>Fx</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0 – 34</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для заліку	90 – 100	A	відмінно	зараховано	83 – 89	B	добре	75 – 82	C	68 – 74	D	задовільно	60 – 67	E	35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS			Оцінка за національною шкалою																									
		для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для заліку																										
90 – 100	A	відмінно	зараховано																										
83 – 89	B	добре																											
75 – 82	C																												
68 – 74	D	задовільно																											
60 – 67	E																												
35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																										
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																										